

Greinargerð

vegna augýsingar Umhverfisstofnunar á tillögu að starfsleyfi fyrir Laxa Fiskeldi ehf. til að stunda fiskeldi í Reyðarfirði sbr. ákvæði reglugerðar nr. 785/1999, um starfsleyfi fyrir atvinnurekstur sem getur haft í för með sér mengun

Umhverfisstofnun hefur unnið tillögu að starfsleyfi fyrir allt að 6.000 tonna fiskeldi Laxa ehf. í Reyðarfirði, sbr. ákvæði reglugerðar nr. 785/1999, um starfsleyfi fyrir atvinnurekstur sem getur haft í för með sér mengun og feril sem tiltekinn er í reglugerðinni.

Áður en gengið var frá efni tillögunnar óskaði stofnunin eftir umsögn um drög að tillögunni hjá Heilbrigðisnefnd Austurlands. Einnig óskaði stofnunin eftir upplýsingum frá Heilbrigðisnefndinni um hugsanlega nýtingu sem gæti stangast á við þá starfsemina á þeim svæðum sem tilgreind væru í drögunum. Þá var óskað eftir umsögn Orkustofnunar þar sem fram kæmi hvort upplýsingar liggi fyrir hjá stofnuninni sem varði nýtingu á þeim svæðum í tillögunni sem mögulega gæti rekist á við fyrirhugað laxeldi í Reyðarfirði.

Umsögn barst frá Heilbrigðiseftirliti Austurlands (HAUST). Þar kom fram fyrirspurn um lífmassa í eldinu. Upplýsingar um lífmassa koma fram í fyrirspurn fyrirtækisins um matsskyldu og hægt er að kynna sér þær á heimasíðu Umhverfisstofnunar samhliða auglýsingu starfsleyfissins. Umhverfisstofnun miðar hins vegar í starfsleyfunum sjálfum við framleiðslu, þ.e. aukningu á lífmassa á ári, eins og gert er í reglugerð nr. 785/1999. Stofnunin telur að þessi viðmiðun sé sú sem beri að miða við hvað umfang varðar. Stofnunin hefur hins vegar vegna athugasemdarinnar gert tillögu um þéttleika í kvíum og byggt mörk um hann á tölunni sem er tilgreind í fyrirspurn rekstraraðila um matsskyldu.

HAUST kom jafnframt með ábendingu um að tiltaka ætti í starfsleyfinu hvað verði um úrgang og og hefur viðeigandi grein verið löguð að þessari ábendingu. Í þessu sambandi spurði HAUST einnig um hugsanlega mengun frá urðunarstað Fjarðabyggðar á Þernunesi en Umhverfisstofnun telur að sú athugasemd snúi að matvælaframleiðslu og mun ekki skoða hana frekar.

HAUST benti á að líkleg afföll væru ekki tilgreind í umsóknargögnum og telur að þessar upplýsingar þurfi að liggja fyrir til að meta meg þörf á urðun. Eftirfarandi svör hafa fengist frá framkvæmdaðila: „Áætla má að afföll séu um 7% af heildarfjölda útsettra seiða. 3,5% deyr áður en fiskur nær 600 gramma þyngd. 2,1% affalla verða þegar fiskur er 600 – 2000 grömm. 1,4% affalla eru á fiski sem er 2000 – 5000 grömm. Eldistími er 22 – 24 mánuðir þannig að meðaltsafföll lífmassa á mánuði er um 3,6 – 4 tonn fyrir hverja kynslóð (þ.e. tveggja ára tímabil).“ Í þessum tölum er miðað við 6000 tonna framleiðslu á ári, þ.e. fullnýtta heimild til fiskeldis.

Varðandi aðra starfsemi sem stangast gæti á við starfsemina benti HAUST á að ekki er rétt farið með af hálfu Laxa Fiskeldis ehf. að ekki séu laxveiðiár í nágrenninu. Umhverfisstofnun mun senda Landssambandi veiðifélaga tillögu að starfsleyfi til umsagnar eins og öðrum aðilum sem stofnunin telur að gætu haft hug á að gera

athugasemdir við hana. Þá nefndi HAUST skelrækt í firðinum og munu skelræktendur fá tillöguna til umsagnar. Umsögn HAUST tók á fáeinum öðrum atriðum sem hér verður ekki frekar fjallað um en hægt er að kynna sér hana í heild á heimasíðu Umhverfisstofnunar.

Í umsögn Orkustofnunar sem fjallar um jarðefni á hafsbotni kemur fram að leyfi til leitar og rannsókna hafi verið gefin út til tveggja aðila sem eru annars vegar Gáma- og tækjaleiga Austurlands og hins vegar Alcoa Corporate Center, til leitar og rannsókna á steypu- og fyllingarefni í Fáskrúðsfirði, Reyðarfirði og Eskifirði. Leyfi þessi eru runnin út og engin verið gefin út frá því að Orkustofnun tók við leyfisveitingunum árið 2008. Íslenska Gámafélaginu Austurlandi og Alcoa Fjarðaál sf. verður send tillagan til umsagnar.

Orkustofnun fjallar einnig um að líkur gætu verið á góðu efni til steypugerðar austast á fiskeldissvæði C, að svæði B sé nærri silfurbergsnámu og að slíkt efni gæti fundist á hafsbotni, svæði A og B séu nærri miðju megineldsstöðvar og áhugaverð með tilliti til leitar að málmum, að kalkpörungar hafi sést út frá Hólmanesi og að ekki hafi verið leitað að skeljasandi á botni Reyðarfjarðar. Ljóst er þó að upplýsingar um hafsbotn eru af skornum skammti og ekki hægt að segja til það hvort horfur séu árekstrum við fiskeldi vegna efnistöku. Að lokum leggur Orkustofnun til að almennur fyrirvari verði settur í starfsleyfi „vegna ræktunar á sjávarlífverum um hæfilegt og gagnkvæmt tillit til nýtingar á jarðefnum af eða úr hafsbotni“. Fyrirvara af þessu tagi telur Umhverfisstofnun að réttara sé að beina til Fiskistofu vegna útgáfu rekstrarleyfa. Umsögn Orkustofnunar er hægt að kynna sér í heild á heimasíðu Umhverfisstofnunar.

Í flestum málum sem varða starfsleyfi Umhverfisstofnunar spyrst stofnunin ekki fyrir um aðra starfsemi á þann hátt sem hér hefur verið gert. Rétt er því að fara nokkrum orðum um af hverju málsmeðferðin var með þessum hætti: Svæði utan netlaga eru ekki skipulagsskyld og því liggur ekki fyrir hvort önnur starfsemi er til staðar á þessum svæðum. Umhverfisstofnun úthlutar ekki svæðum með útgáfu starfsleyfis en með þessari eftirgrennslan stofnunarinnar er reynt að gæta þess eins og kostur er að starfsemin magni ekki um of umhverfisáhrif annarar nýtingar en undir það geta t.d. fallið siglingaleiðir, fiskveiðar og efnistaka. Með þessu er leitast við að hafa málsástæður við afgreiðslu málsins vel rannsakaðar.

Réttaráhrifin af veitingu starfsleyfa þar sem tilgreint er athafnasvæði utan netlaga eru þau að utan svæðisins er starfsemin ekki leyfð. Afmörkun svæðisins miðar að því að afmarka áhrif mengunar frá starfseminni og sem grunn að vöktun á mengunaráhrifum vegna hennar. Ekki er því um að ræða að nokkurs konar yfirráðaréttur fái með starfsleyfisútgáfu til ákveðinna svæða enda getur bann við mengun utan vissra svæða ekki eitt og sér leitt af sér slíkan rétt. Ekki er heldur útilokað að önnur stjórnvöld en Umhverfisstofnun takmarki starfsemina enn meira.

Að lokum bendir Umhverfisstofnun á að ýmsar mikilvægar upplýsingar komu fram í umfjöllun Skipulagsstofnunar sem lauk með úrskurði þann 8. júní 2011 um að framkvæmdin væri ekki matsskyld en samhliða auglýsingu tillögunnar verður hægt að nálgast gögn vegna fyrirspurnar um matsskyldu á heimasíðu Umhverfisstofnunar.